

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 544/2015-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. septembra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Marka Letkovského, správcu konkurznej podstaty úpadcu PODIELOVÉ DRUŽSTVO SLOVENSKÉ INVESTÍCIE v konkurze, Legionárska 1/C, Bratislava, zastúpeného Advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., Pajštúnska 5, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 19 C 56/2011 z 8. novembra 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 192/2014 z 24. marca 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Marka Letkovského, správcu konkurznej podstaty úpadcu PODIELOVÉ DRUŽSTVO SLOVENSKÉ INVESTÍCIE v konkurze, o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2015 osobne do podateľne ústavného súdu doručená sťažnosť JUDr. Marka Letkovského, správcu konkurznej podstaty úpadcu PODIELOVÉ DRUŽSTVO SLOVENSKÉ INVESTÍCIE v konkurze, Legionárska 1/C, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného

porušenia čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 19 C 56/2011 z 8. novembra 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 192/2014 z 24. marca 2015.

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že sťažovateľ je správcom konkurznej podstaty úpadcu **PODIELOVÉ DRUŽSTVO SLOVENSKEJ INVESTÍCIE** v konkurze (ďalej len „úpadca“).

Úpadca sa žalobou doručenu okresnému súdu 18. apríla 2011 domáhal zaplatenia náhrady škody vo výške 63 163 426,03 € z dôvodu nesprávneho úradného postupu žalovanej Slovenskej republiky, zastúpenej Národnou bankou Slovenska (ďalej len „žalovaná“) pri uskutočňovaní dohľadu nad finančným trhom. Išlo o škodu, ktorú úpadca utrpel v dôsledku činnosti spoločnosti **CAPITAL INVEST, o. c. p., a. s.** (ďalej len „obchodník s cennými papiermi“), ktorej činnosť podliehala dohľadu Národnej banky Slovenska (ďalej len „banka“).

Rozsudkom okresného súdu č. k. 19 C 56/2011-811 z 8. novembra 2013 bola žaloba sťažovateľa proti žalovanej v celom rozsahu zamietnutá. Následným rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 192/2014-875 z 24. marca 2015 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Rozsudok krajského súdu bol sťažovateľovi doručený 13. mája 2015.

Podľa názoru okresného súdu nebolo možné konštatovať akúkoľvek príčinnú súvislosť medzi prípadným nesprávnym úradným postupom banky a údajnou škodou. Krajský súd konštatoval, že banka ako orgán štátneho dohľadu mohla realizovať výkon štátneho dohľadu len v rozsahu zákonom jej zverenej právomoci a vyvodiť len také opatrenia a sankcie, ktoré zákon umožňuje uplatniť v prípade zistenia nedostatkov u dohliadaných subjektov. Podľa krajského súdu úpadca dobrovoľne vstúpil do zmluvného

vzťahu s obchodníkom s cennými papiermi, na základe čoho dobrovoľne prevzal na seba práva a povinnosti vyplývajúce zo zmluvy v snahe čo najlepšie realizovať vlastné záujmy spočívajúce v zhodnotení finančných prostriedkov v jeho portfóliu tvorenom členskými vkladmi a cennými papiermi. Poukázal aj na to, že úpadca je družstvom, t. j. podnikateľským subjektom, u ktorého účelom založenia je podnikanie alebo zabezpečovanie potrieb jeho členov. Z toho vyplýva, že družstvo je nositeľom podnikateľského zisku, ale aj podnikateľského rizika.

Podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu označených článkov ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu. Predovšetkým zdôrazňuje, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom z dôvodu nepripustenia vykonania ním navrhnutých dôkazov a z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia.

Sťažovateľ v konaní vedenom okresným súdom navrhoval na účely preukázania toho, že úpadca svoje portfólio zveril obchodníkovi s cennými papiermi, ako aj na objasnenie fungovania spolupráce medzi úpadcom a obchodníkom s cennými papiermi predvolať viacerých konkrétne označených svedkov. Výsluch svedkov bol potrebný aj z toho dôvodu, že samotný obchodník s cennými papiermi sa vo svojom profile prezentoval ako obchodník zabezpečujúci správu finančných zdrojov. Okresný súd navrhované dôkazy nevykonal, pričom sa s dôvodmi nevykonania týchto dôkazov v odôvodnení rozsudku nevysporiadal. Uvedol len, že nedostatok listinných dôkazov nie je možné nahradiť ústnymi svedeckými výpoveďami osôb navrhnutých sťažovateľom, čo je v zrejmom rozpore s ustanovením § 125 Občianskeho súdneho poriadku. Na uvedené skutočnosti poukázal sťažovateľ aj v odvolaní proti rozsudku okresného súdu, avšak bezúspešne.

V uvedenej súvislosti sťažovateľ zdôrazňuje, že si je vedomý skorších záverov ústavného súdu, podľa ktorých obsahom práva na súdnu ochranu nie je právo na vykonanie všetkých dôkazov navrhnutých účastníkmi, a to s poukazom na ustanovenie § 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľ považuje za dôležité upozorniť na to, že toto ustanovenie okrem práva súdu rozhodnúť, ktoré dôkazy vykoná, nesie v sebe aj povinnosť vysvetliť, z akého dôvodu sa rozhodol niektoré dôkazy nevykonať.

Okresný súd zamietnutím návrhu na vykonanie dôkazov podľa sťažovateľa odňal jeho jedinú možnosť, ktorú v záujme preukázania ním tvrdených skutočností mal, a tým významne zasiahol do jeho označených práv. Vykonanie týchto dôkazov bolo nevyhnutné pre komplexné posúdenie veci, lebo práve predmetné dôkazy boli spôsobilé preukázať sťažovateľov nárok, resp. kontinuálne zanedbávanie povinností banky.

S názorom okresného súdu sa v otázke dokazovania stotožnil aj krajský súd, avšak sa obmedzil iba na konštatovanie, že okresný súd postupoval správne, teda bez toho, aby sa s odvolacími námietkami vysporiadal. Krajský súd síce konštatoval, že ani podľa jeho názoru nie je možné absenciu listinných dôkazov nahradiť svedeckými výpoveďami, ale na druhej strane neponúkol žiadnu alternatívu riadneho objasnenia skutkového stavu, bez ktorého nemôže byť žiadne súdne rozhodnutie zákonné, a to najmä v situácii, keď drvivá väčšina dokladov úpadcu bola ešte v roku 2010 zaistená na účely trestného konania.

Sťažovateľ je ďalej toho názoru, že neodôvodnením nepripustenia vykonania ním navrhovaných dôkazov všeobecné súdy porušili jeho právo na spravodlivé súdne konanie.

Týmto konaním vznikla de facto situácia, keď sťažovateľ bol obratý o možnosť preukázať svoje tvrdenia pred súdom, čo je nebezpečným porušením princípu kontradiktórnosti, ako jedného zo základných črt civilného súdneho konania. Navyše sťažovateľ považuje za zásah do svojho základného práva zo strany krajského súdu aj to, že v jeho rozsudku absentuje výrok o pripustení dovolania podľa § 238 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľ tým netvrdí, že zo strany krajského súdu došlo takto k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom, avšak nepochybne ide o otázku zásadného právneho významu v tom, že došlo k vzniku škody zapríčinennej ojedinelým spôsobom zo strany štátneho orgánu, ktorému zodpovednosť za škodu za podobných skutkových a právnych okolností nebola nikdy predtým preukázaná. Sťažovateľ sa preto domnieva, že krajský súd mal vo výroku rozsudku vysloviť prípustnosť dovolania z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Keďže tento výrok chýba, sťažovateľ sa domnieva, že v tejto časti došlo zo strany krajského súdu k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci.

Keďže sťažovateľovi zákon nepriznáva iné prostriedky nápravy, navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I v konaní č. 19C/56/2011 zo dňa 8.11.2013 a konaním Okresného súdu Bratislava I, ktoré mu predchádzalo, bolo porušené právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I v konaní č. 19C/56/2011 zo dňa 8.11.2013 a konaním Okresného súdu Bratislava I, ktoré mu predchádzalo, bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I v konaní č. 19C/56/2011 zo dňa 8.11.2013 a konaním Okresného súdu Bratislava I, ktoré mu predchádzalo, bolo porušené právo sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

4. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I v konaní č. 19C/56/2011 zo dňa 8.11.2013 a konaním Okresného súdu Bratislava I, ktoré mu predchádzalo, bolo porušené právo sťažovateľa na majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

5. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave v konaní č. 8Co/192/2014 zo dňa 24.3.2015 a konaním Krajského súdu v Bratislave, ktoré mu predchádzalo, bolo porušené právo sťažovateľa na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

6. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave v konaní č. 8Co/192/2014 zo dňa 24.3.2015 a konaním Krajského súdu v Bratislave, ktoré mu predchádzalo, bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

7. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave v konaní č. 8Co/192/2014 zo dňa 24.3.2015 a konaním Krajského súdu v Bratislave, ktoré mu predchádzalo, bolo porušené

právo sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

8. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave v konaní č. 8Co/192/2014 zo dňa 24.3.2015 a konaním Krajského súdu v Bratislave, ktoré mu predchádzalo, bolo porušené právo sťažovateľa na majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Protokolu č. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

9. Rozsudok Okresného súdu Bratislava I v konaní č. 19C/56/2011 zo dňa 8.11.2013 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

10. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave v konaní č. 8Co/192/2014 zo dňa 24.3.2015 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

11. Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ nepodal proti rozsudku krajského súdu č. k. 8 Co 192/2014-875 z 24. marca 2015 (ktorý sa stal právoplatným 15. mája 2015) dovolanie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody

uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá pre porušenie čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu smeruje proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 56/2011 a jeho rozsudku z 8. novembra 2013, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň vylúčená v uvedenom rozsahu právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovateľ možnosť podať odvolanie proti rozsudku okresného súdu aj využil.

Do určitej miery odlišná je situácia vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 192/2014 a jeho rozsudkom z 24. marca 2015. Sťažnosť treba v tejto časti považovať za neprípustnú.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Sťažovateľ v podanej sťažnosti výslovne, dôrazne a opakovane namieta, že mu bola postupom všeobecných súdov odňatá možnosť konať pred súdom z dôvodov, ktoré konkrétne uvádza.

Za uvedeného stavu bolo možné podať proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť by vyplývala z ustanovenia § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Podľa zistenia ústavného súdu však sťažovateľ dovolanie nepodal. Tým je dané, že nevyužil účinný zákonný opravný prostriedok, ktorý mal k dispozícii. To zakladá neprípustnosť sťažnosti.

Napokon treba uviesť, že sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2015